

ASPECTE PRIVIND REBELIUNEA LEGIONARĂ ÎN JUDEȚUL TÂRNAVA MARE

Claudiu Pop

Dezmembrarea granițelor țării, în urma evenimentelor din iunie și august 1940, a determinat o gravă criză politică internă. Regimul de autoritate personală impus de regele Carol al II-lea în februarie 1938 s-a prăbușit, iar monarhul, considerat direct răspunzător de amputările teritoriale, a abdicat în favoarea fiului său, Mihai I. Puterea în stat a fost preluată de generalul Ion Antonescu, investit cu largi prerogative și proclamat "Conducător al statului". El și i-a asociat la putere pe legionari, principala forță politică a țării. Ca urmare, la 14 septembrie 1940, România este proclamată „stat național-legionar”.

În Sighișoara, în ciuda tuturor acestor probleme, viața se desfășura normal. Un mic orașel de provincie, reședință de județ, Sighișoara oferea o viață liniștită, chiar monotonă. Petrecerea timpului liber se putea realiza în două moduri, fie retragerea în spațiul familial, în intimitatea oferită de casă sau, din contră, ieșirea în oraș, dacă nu la plimbare atunci la cumpărături. În cazul în care prefera să stea acasă, el se putea îndeletnici cu citirea unei cărți, oferta sighișoreană fiind foarte generoasă în acest sens. Astfel în librăriile orașului - precum cea a lui Miron Neagu sau Ilarion Braniște - se puteau găsi o gamă variată de cărți, „unele cărți bune pentru popor”.

În schimb dacă dorește să iasă în oraș acesta oferă două zone de promenadă: str. Regele Ferdinand și Villa Franca. În timp ce prima deținea și principalele magazine din Sighișoara, ultima era destinată exclusiv călătoriilor ușoare în afară din oraș și un loc de întâlnire la restaurantul din zonă.

După ce și-a făcut cumpărăturile necesare, sighișoreanul putea să se ocupe puțin de aspectul său apelând la cele mai bune frizerii din oraș, grupate pe str. Regele Ferdinand: „Corso” sau frizeria „Isztl” a cărei reclamă ne lasă fără cuvinte¹:

AVIZ!

De astăzi înainte fiecare damă poate avea undulații permanente pentru că frizeria „Isztl”

prin instalația sa absolut modernă a redus simțitor prețurile.

Dacă doreai mai mult decât o ieșire romantică la Villa Franca sau la Dumbravă pentru o partidă de tenis, puteai asista la ciclurile de conferințe ale Despărțământului Astra Sighișoara sau ale filialei locale a Frăției Ortodoxe. Grație energiei inepuizabile a profesorului Horia Teculescu, se putea asigura coerența și fluența unui program ce ținea cont de marile sărbători creștine de peste an.

1 *Roata*, an I, nr. 5, 7 februarie 1931, p. 4.

Pe lângă aceste conferințe, sălile de cultură vor adăposti și baluri și serate artistice, realizate în general de interpreți locali, ilustrativ în acest sens este opera în patru acte „Carmen”², jucată în mai 1932. Autorul recenziei din ziarul *Roata* critică dilentantismul interpreților sași, însă aduce elogiile orchestrei. Concluzia acestuia pe marginea interpretării era „mai multă energie, multă și trudnică muncă pentru a se obține rezultatul obținut, rezultat cu adevărat demn de eforturile făcute”³.

Dacă interpretarea actorilor locali ar fi putut să nemulțumească pe unii sighişoreni, aceştia au putut savura opere interpretate de marii artiști ai României precum soprana Ioana Barbu, tenorul Jean Atanasiu sau compozitorul George Enescu. Despre interpretarea acestuia din urmă avem mai multe informații. Concertul acestuia s-a desfășurat la 5 ianuarie 1932, cu concursul orchestrei simfonice de muzică (Muzikverein) din localitate, condusă de prof. Victor Lekisch. Repertoriul a fost alcătuit din cântece naționale românești, publicul care a participat a fost apreciat ca fiind select și iubitor de muzică - atât români cât și sași⁴. Debutul acestui concert a fost realizat de prof. V. Lekisch prin interpretarea introducerii în stil italian a lui Mozart. Apogeul spectacolului a fost atins prin duetul Enescu - V. Lekisch, pe concertul lui Beethoven. Spectacolul a avut un imens succes, de vreme ce prefectul județului Dan Hiottu și Horia Teculescu, îl salută pe Enescu în numele publicului.

Treptat însă, problemele care cuprind România încep să afecteze și viața liniștită a orașului. La sfârșitul anului 1940, Antonescu și-a asociat la guvernare Garda de Fier, singura formațiune ce avea dreptul să activeze legal. La 21 septembrie 1940 este elaborat decretul-lege prin care ținuturile sunt desființate și se restabilește personalitatea juridică a județelor. În virtutea acestei legi este numit un nou prefect al județului Târnava Mare, în persoana lui Ioan Creangă, un reprezentant al legionarilor. La nivel de județ, conducerea mișcării legionare este asigurată de avocatul Eugen Bârsan. Acesta coordona activitatea tuturor filialelor legionare din județ.

Prezența legionarilor în județ este însă mult mai timpurie după cum își amintește Leopold Schobel, un evreu din comuna Daneș care între 1929-1937 frecventează cursurile liceului „Principele Nicolae”. El povestește cu plăcere despre primii ani de liceu, despre profesori și colegi:

„Liceul de băieți *Principele Nicolae*” s-a bucurat de o reputație foarte bună. De fiecare 6 decembrie, de Sf. Nicolae, noi aveam sărbătoare la liceu. Am avut ca profesori - somități. Am avut profesori deosebiți. Directorul liceului era o somitate, Horia Teculescu. Dumnezeu sa-l odihnească! Am avut ca profesor de limba franceză, un francez, Alexandre Petit, care era profesor misionar, trimis din Franța. Au fost în toată țara vreo zece. Un profesor ungar, la științele naturale, care mai tarziu a devenit profesor universitar, Zoltan Torok. Avea o vorbă: „Atuncea, acuma, dragul meu”. Am

2 *Roata*, an II, nr. 14, 1 mai 1932 p. 4 .

3 *ibidem*, p.4 .

4 *ibidem*, p. 3 .

avut profesor de istorie pe doctorul Aurel IorDaneșcu.

Era un liceu sever. Un exemplu: După-masa, după ora cinci nu aveam voie să fim găsiți pe stradă. Se purta uniformă, din clasa I și până în ultimul an. În ultimul trimestru din ultimul an puteai merge în haine civile la liceu. Altfel, era obligatoriu să porți uniforma. Aceleași rigori erau și la liceul de fete.

Era un respect reciproc între profesori și elevi. Profesorii ni se adresau cu «domnule». Nu a existat bătaie din partea profesorilor. Eu am primit odată două palme, dar le-am meritat, că în loc să mă duc la niște ore, m-am dus la fotbal”⁵.

În ultimii doi ani de liceu, mărturia lui atesta existența în liceu a unei atitudini antisemite, generată de prezența în liceu, a unor profesori legionari.

„În ultimul an am simțit că am profesori legionari. În 1937, erau legionari deja. Am avut profesori legionari. A fost profesorul Covrig, pe care l-am avut în clasa a VIII-a profesor de sociologie. A fost profesorul de greacă, pe care l-am avut în clasa a VII-a și a VIII-a, profesorul Bodogaie. A fost profesorul de latină, pe care l-am avut numai în clasa a VIII-a, profesorul Teodorescu. Despre Teodorescu n-am știut că e legionar. Directorul liceului, Horia Teculescu, care ne-a predat în clasa a VIII-a limba română, era legionar.”⁶

Iar mulți elevi, colegii mei, erau și ei legionari, pentru că aveau avantaje: li se dădeau note din oficiu. Eu, trebuia să învăț! Eu, ca să iau nota șase, trebuia să știu ca cel român de zece. Eram cel mai bun latinist. Am fost un elev bun, dar aveam note mici. Dar pe mine asta nu mă interesa. Mă conduceam după principiul latin: „Non scholae, sed vitae discimus, pueri!”, „Nu pentru școală învățăm, ci pentru viață, copii! «Dar am știut carte. Dovada, uite, și acum știu versurile din Ovidiu! Mi-a plăcut Ovidiu, știam „Trista și Pontica”»:

„Cum subito ilius tristissima noctis imago

Que repeto noctem qua tot

Labitur ex oculis nun quoque gutta meis“.

Știam Tatăl nostru, Pater nostre. Am fost singurul elev evreu în ultimii patru ani de liceu, în tot liceul. Și am terminat liceul, totuși... Am răzbit.”⁷

Ideologia legionară sau doar dorința de afirmare îi determina pe unii cetățeni ai orașului să adere la Legiune. Astfel, în toamna lui 1940 adera Șchiopea Gheorghe, percepător de circumscripte în oraș. Jurământul său față de legiune arată adeziunea

5 Marilena Lica Masala, *Am fost prizonier la Auschwitz cu numărul A-13221*, Editura Lica, 2002

6 Afirmarea este contestabilă din moment ce aceeași persoană, în același interviu, arată că exmatriculat fiind din liceu, datorită comportamentului, s-a putut reinmatricula prin bunăvoința directorului: „Domnule director, vă rog să mă iertați, am greșit! Dar unde să mă duc în ultimul an? Eu sunt întreținut de un frate al meu și suntem acasă, aici, la Sighișoara, cu mama mea, suntem încă cinci frați și surori. Vă rog să mă iertați și să-mi permiteți să mă înscriu! Mișcă, mișelule, mișcă, mișca! Du-te și te înscrie!”

7 ibidem

totală a legionarului față de principiile și valorile organizației: ”În fața lui D-zeu și a jertfei voastre sfinte, pentru Hristos și Legiune, jur să scot din mine bucuriile pământești și să mă smulg din dragostea omenească și pentru învierea neamului meu în orice clipă să stau gata de jertfă-moarte”⁸.

În ciuda acestui jurământ, legionarul de rând, cel puțin, este cât se poate de interesat de bunurile și fericirea lumească, din moment ce același Șchiopea, câteva zile mai târziu, acuza membrii poliției legionare din localitate că săvârșesc abuzuri asupra evreilor: „Noaptea polițiștii intrau în locuințele evreilor și le luau diverse bunuri (bani, bijuterii, haine), a doua zi ei erau chemați la poliție să semneze cum că le-au primit înapoi”. Acuzațiile sunt înmânate sub forma unei scrisori comandantului județean Bârsan, dar acesta nu reacționează. Acest lucru este de înțeles din moment ce însuși comandantul se deda la astfel de lucruri. Tot Șchiopea îl acuza pe Bârsan că a luat cu forța o casă evreiască care aparținea unui evreu pe nume Mendel, pe care și-a trecut-o pe nume.

Această atitudine nu se limitează strict la legionari, astfel la sfârșitul anului 1940, pe fondul tensiunilor existente între autoritățile legionare și evreii din județ izbucnește un conflict, în Mediaș, între români și sași, având ca miză prăvăliile evreiești din centrul orașului. Conflictul a fost atât de serios încât a fost consemnat într-un raport al Ministerului de Interne, care a fost prezentat Conducătorului Statului și apoi a fost dezbătut și în Consiliul de Miniștri⁹.

„În ziua de 27 Noiembrie 1940, pe când se aflau în gara Copșa Mică, toate autoritățile publice, prefectul, șeful poliției, comandantul Legiunii de Jandarmi, în așteptarea trenului cu care se înapoia Dl. General Ion Antonescu, Conducătorul Statului - de față fiind și Dl. General Vasiliu și Dl. Ministru Rioseanu, sașii din Mediaș au ocupat, prin echipe organizate, prăvăliile evreiești din centrul orașului, în număr de 10 (zece), pretextând că au contracte de vânzare-cumpărare cu evreii, când în realitate ei nu aveau perfectate aceste contracte.

Puși în fața acestui atac prin surpriză și pentru a nu da loc la conflicte cu minoritatea săsească și după ce, prin intervenția Mișcării Legionare s-au procurat creditele necesare, s-a început și de Mișcarea Legionară bătălia cumpărării imobilelor jidănești, care au mai rămas în Sighișoara, Mediaș și în restul județului.

Faptul că românii vor să ajungă în această regiune în proprietatea prăvăliilor și al imobilelor jidănești, explică toată nemulțumirea și agitația sașilor, care s-au erijat acum în ferveți apărători ai jidanilor de pretinsele brutalități la care evreii ar fi supuși din partea autorităților românești. În realitate, ei urmăresc să-i înlăture pe români de la orice cumpărări de bunuri care aparțin evreilor.”

Organele de control ale Inspectoratului de Poliție din Alba-Iulia au avut o

8 Direcția generală a arhivelor statului, filiala Târgu Mures, fond Prefectura județului Târnava Mare, dosar: **Probleme legionare 1941-1945**.

9 ibidem

atitudine mai aspră față de câțiva evrei din Mediaș, care vroiau să cedeze prăvăliile lor exclusiv sașilor.

Gărzile cetățenești pe care sașii pretind că le-au instituit cu prilejul aceluiași incident, pentru apărarea populației, sunt în realitate niște echipe ce fuseseră instalate în fața prăvăliilor și în curțile prăvăliilor evreiești cu aproximativ o săptămână înaintea aceluiași incident, cu scopul de a-i opri pe români să intre în tratative cu jidanii pentru cumpărarea prăvăliilor sau imobilelor.

În ziua de 4 și 5 Decembrie, Prefectul județului a fost la București, chemat la Ministerul Coordonării, iar în ziua de 5 Decembrie 1940, Dl. Comandant al Garnizoanei și al Pazei teritoriului județului, Dl. Lt. Col. Antohi, s-a deplasat la Mediaș, luând măsuri de ordine, comunicând Prefectului că situația nu prezintă nimic grav.

În ziua de 8 Decembrie, Prefectul județului a cercetat personal chestiunea de la Mediaș și a constatat că populația românească este profund indignată de atitudinea sașilor, care îi sprijină pe evrei și nu se împacă deloc cu ideea ca ar putea și românii să cumpere prăvălii ori imobile de la evrei. Or, în agitația și alarma pe care au dat-o evreii, ca o ironie a sorții, ei se văd apărați și încurajați în aceasta, tocmai de concetățenii noștri sași.

Evident nu toți legionarii au o astfel de atitudine. Unii dintre ei iau poziție în fața acestor abuzuri. La 7 ianuarie 1941, Șchiopea se desolidarizează oficial de mișcarea legionară, trimițând o scrisoare vicepreședintelui Consiliului de miniștri, Horia Sima, în care concluziona: „*dacă în toată țara se petrece la fel, fatal se alunecă în prăpastie, de unde nimenea nu va mai putea scoate această țară*”¹⁰. Profetice cuvinte!!! Desolidarizarea față de mișcarea legionară are loc și la nivel central, unde, gen. Ion Antonescu, nemulțumit de modul de guvernare al legionarilor, hotărăște debarcarea acestora. Pe acest fond se produce rebeliunea legionară, la nivel național, din 21-22 ianuarie 1941.

Mărturiile pe care le avem din județ vis-a-vis de acest eveniment sunt puține și lacunare. Ele provin în general doar de la secretariatele comunelor din jur și sunt anterioare evenimentelor. Ele reprezintă doar o încercare disperată a celor care au participat sau sunt bănuți de participare la revoltă, de a se disculpa sau de a-și limita participarea.

Evenimentele au debutat în dimineața zilei de 21 ianuarie, când un document al primăriei Apold semnaleză că la orele 11 dimineața, șeful garnizoanei din comuna Apold, Ioan Fleșariu a fost chemat la telefon de către sediul legionar din Sighișoara care i-a cerut să-i strângă pe toți legionarii din comună și să vină la Sighișoara. În seara aceleiași zile toți legionarii s-au reîntors la domiciliu, însă a doua zi 14 legionari participă la ocuparea edificiului Prefecturii. Documentul¹¹ menționează în continuare, numele funcționarilor statului participanți la rebeliune:

10 ibidem

11 Direcția generală a arhivelor statului, filiala Târgu Mures, fond Prefectura județului Târnava Mare, dosar: *Rebeliunea legionară*.

Nume	Profesia	Zilele în care a lipsit de la muncă	Misiunea	Acțiunea	Arestat
Zachil Horia	Invățător	21-22 ianuarie 1941	Nu știu	Ocuparea Prefecturii	Nu
Ioan Popa	Preot ortodox	21-22 ianuarie 1941	Nu știu	Ocuparea Prefecturii	Nu
Ioan Fleșariu	Ajutor primar	21-22 ianuarie 1941	Nu știu	Ocuparea Prefecturii	Nu
Emanoil Morar	Casier comunal	21-22 ianuarie 1941	Nu știu	Ocuparea Prefecturii	Nu

Situația funcționarilor din comuna Apold participanți la rebeliune

Din Șaes, a participat se pare un singur funcționar, care însă nu e un legionar înscris cu acte în regula, și a fost dus la Sighișoara fără să știe pentru ce și nu a stat acolo decât prima noapte, nu a luat parte la nici o asediere, însă a stat fiind amenințat cu împușcarea.

Nume	Profesia	Zilele în care a lipsit de la muncă	Misiunea	Acțiunea	Arestat
Axente Manta	Secretar comunal	22 ianuarie 1941 până la ora 10 dimineața	Nu știu	Nu	Nu

Situația funcționarilor din comuna Șaes, participanți la rebeliune.

Primăria comunei Boiu arată, printr-un document din 4 februarie 1941, că zilele de 21-22 februarie 1941 au fost liniștite, însă în noaptea de 22 ianuarie un grup de tineri legionari din comună au plecat la Sighișoara, „primitiv înarmați”, la ordinele comandantului lor din Sighișoara. Conducătorul lor a fost învățătorul Doroș Aurel, șeful garnizoanei din Boiu, „om de disciplină și voinic”. El arată, într-o declarație, că „în noaptea de 22 ianuarie 1941 a fost sculat din pat, la ora 1.30 AM, de către mai mulți legionari tineri din comună. Când a întreat: „*Ce este?*”, Vlad Mihaiu mi-a spus: „*Nemții, comuniștii și jidanii au ocupat Sighișoara. Comandantul județului, Eugen Bârsan, a dat ordin ca toți legionarii din jur să ia sape, furci etc. și să plece spre Sighișoara. Era un haos în sat și peste o jumătate de oră au năvălit în curte mai mulți inși și toți cereau să plecăm la Sighișoara. Eu spuneam că nu are rost să luptăm contra nemților. Ei au spus că-i ordin și legionarul bun acum se vede. Între timp au venit 2 legionari din Albești și au comunicat că la halta Daneș se află o mașină*”¹².

În aceste condiții, legionarii din Boiu se pun în mișcare și participă la ocuparea Prefecturii, cât și la dezarmarea legiunii de jandarmi din localitate condusă de colonelul Traian Antohi¹³.

12 ibidem

13 **Pădurile Fetea - Noul Săsesc (octombrie 1944-15 mai 1948)**. Spre a se apăra de valul de atrocități

Din partea comunei Daneș ne parvine un document care anunță participarea a două persoane din rândul funcționarilor publici. Interesant e faptul că aici apare menționată și o femeie, mai precis Hordila Trandafira, o maestră a lucrului manual care a avut în timpul revoltei misiunea de a anunța legionarii din Laslea, Criș, Seleuș, că comuniștii s-au înarmat și să se deplaseze la Sighișoara. Se pare că ea nu și-a îndeplinit misiunea întrucât la 7 februarie 1941, primăriile menționate mai sus anunțau Prefectura, condusă acum de colonelul Traian Antohi, că în perioada rebeliunii ele nu au avut nici o problemă.

Nume	Profesia	Zilele în care a lipsit de la muncă	Misiunea	Acțiunea	Arestat
Mosora Ioan	Învățător	22-23 ianuarie 1941	Nu știu	Nu	Nu
Hordila Trandafira	Maestra de lucru manual	Nu a lipsit	Să anunte legionarii din Laslea, Criș și Seleuș că comuniștii s-au înarmat	Nu	Nu

Situația funcționarilor publici din comuna Daneș, participanți la rebeliune.

Alți legionari, în schimb, refuză să participe la revoltă. Încă din 7 ianuarie 1941, Șchiopea Gheorghe părăsește Legiunea, iar în momentul declansării revoltei el refuză să participe declarând: „*înțeleg să lupt contra dușmanilor, dacă ar ataca țara, dar nu contra ultimei rezerve morale ce o mai are țara-Armată*”¹⁴.

În perioada revoltei, s-a răspândit zvonul că legionarii ar fi susținuți de Germania. În fața acestui zvon, Prefectura, „*dă cea mai categorică dezmințire acestei știri. Germania, prin ambasada ei din România, susține politica dl. gen. Antonescu, și*

comise de trupele sovietice, localnicii au format „gărzi cetățenești” în baza ordinului nr. 45000 / octombrie 1944 emis de Inspectoratul General al Jandarmeriei. Asemenea formațiuni au luat naștere și în jurul Mediașului, la inițiativa a trei studenți mediciști, Teofil Mija, Axente Păcurariu și Ion Golea, militari în termen.

În pădurile Fetea, în apropiere de comuna Noul Săsesc s-au construit adăposturi pentru alimente și armament. Multe săptămâni s-au transportat cele necesare, numai noaptea, prin păduri, ferind căile de comunicație. Armamentul era rămas după trecerea frontului sau de la Legiunea de Jandarni Sighișoara, iar grupul parașutat din Germania adusese un aparat de radio emisie-recepție. Radiotelegrafist era Marușca.

În acele adăposturi s-au refugiat sute de oameni în anii 1945-1949, acolo fiind și centrul de coordonare a rezistenței anticomuniste din centrul Ardealului. Acțiuni armate s-au desfășurat în anii 1945-1949. La 15 mai 1948, cu ocazia masivelor arestări de legionari, s-au descoperit și adăposturile din pădurea Fetea, când au fost arestați aproape toți cei care au trecut pe acolo. Unul din cei arestați a vorbit, la anchetă, de centrul de rezistență de la Fetea, și de aici dezastrul. Din cei 15 arestați, unii au fost condamnați la moarte și executați, alții au fost împușcați fără judecată (Ion Golea, Ștefan Popa, Axente Păcurariu, Ion Samoilă).

14 Direcția generală a arhivelor statului, filiala Târgu Mures, fond Prefectura județului Târnava Mare, dosar: *Probleme legionare 1941-1945*.

numai aceasta. Orice altă știre este contrară adevărului și autorii ei trebuie deferiți imediat justiției și raportați acestei Prefecturi”¹⁵.

Amenințați cu intervenția armatei - aceasta însă nu a intervenit - toți participanții încearcă să își minimalizeze contribuția. Ilustrativă în acest sens este situația lui Doros Aurel, comandantul legionarilor din Boiu. El declara la Primăria din localitate, la 4 februarie 1941: „Sunt refugiat și am voit a înconjura unele neplăceri, am plecat, dar nu am făcut nimic. Aceasta declar pe cuvântul meu de onoare.”¹⁶

Unii dintre ei vor fugi, pentru a scăpa de pedeapsă. În această situație se află șeful legionarilor din județ, Eugen Bârsan, care urmează exemplul liderului său Horia Sima, fugind în Germania. Ironia sorții este că în 1945 el este capturat de Armata Roșie și trimis într-un lagăr la Rostok. În 1952, el emigrează în SUA, unde devine o figură proeminentă a diasporei românești.

Nu toți au scăpat așa de ușor. La 23 ianuarie 1941, MAPN îl numește în fruntea județului pe colonelul Traian Antohi. Acesta ia locul fostului prefect legionar, Ioan Creangă. Prima măsură pe care acesta a luat-o a fost destituirea tuturor primarilor care au luat parte la rebeliune. Ordinul din 23 ianuarie 1941 arată următoarele: „toți primarii comunelor vor fi înlocuiri în 48 de ore. Aceștia vor fi aleși din rândul celor mai corecți și mai iubiți de popor și care nu au avut nici un amestec defavorabil în acțiunile politice din trecut și prezent.”¹⁷. Anexa actului numește primarii din plasa Sighișoara:

Localitatea	Nume	Funcția	Observații
Albești	Ioan Varvara	Primar	Nu a luat parte la răzvrătire
Apold	Haupt Mihail	Primar	Nu a luat parte la răzvrătire
Beșa	Wulkesch Francisc	Primar	Nu a luat parte la răzvrătire
Boiu	Ganea Ioan	Primar	Nu a luat parte la răzvrătire
Criș	Schuster Martin	Primar	Nu a luat parte la răzvrătire
Șaes	Schuller Franz	Primar	Nu a luat parte la răzvrătire

În concluzie, Sighișoara se prezintă în perioada interbelică ca un oraș cochet, cu o bogată activitate culturală. Orașul reușește să surprindă evoluția politică a țării, astfel asistăm la ascensiunea mișcării legionare, care câștigă în oraș numeroși adepți. La fel ca și azi, o parte dintre aceștia nu erau atrași de ideologia legionară, ci de avantajele pe care le oferă un partid aflat în fruntea preferințelor electorale. Dovada este dată de rebeliunea în sine. Ea nu este decât o palidă reflectare a celor întâmplare în orașe mai mari. Ea îmbracă forma unei răscoale, în care țărani din împrejurimi iau

15 Direcția generală a arhivelor statului, filiala Târgu Mures, fond Prefectura județului Târnava Mare, dosar: *Rebeliunea legionară 1941*.

16 ibidem

17 ibidem.

cu asalt instituțiile locale, profitând de lipsa armatei. În momentul în care rebeliunea a fost înfrântă la nivel național, iar pe local se prefigura intervenția armatei, legionarii abandonează „lupta” retragându-se la casele lor. Conștiente de această stare de fapt, autoritățile nu iau măsuri dure împotriva rebelilor, mărginindu-se să pedepsească prin destituire primarii acelor localități de unde participarea a fost mai mare.

ASPECTS OF THE LEGIONARY REBELLION FROM TÂRNAVA MARE COUNTY

(Summary)

This article makes an attempt at presenting some aspects of the legionary rebellion, which took place in Târnava Mare county, between 21st -23rd January 1941. The article is based entirely on archive material, found in the General Department of State Archives, the Mures county subsidiary.

The research emphasizes the poor ideological beliefs of the participants and the peasant nature of the revolt, which sometimes displayed the characteristics of an uprising.

The very rumour of armed intervention put an end to the revolt, but not before the conquest of the prefect's office (prefecture) in Sighișoara and the disarmament of the legion of gendarmes in the town.

